

Egy ünnep margójára

Egy évfordulós ünnep nemcsak külsőségeiben, tanítva szórakoztató kínálatában, hanem sokkal inkább korbű üzeneteiben válhat igazán emelkedetté és emlékezetessé. A Bethlen Gábor Kollégium tanári és diákközössége ünnepi hangulatban emlékezett meg a Bethlen Gábor Iskola Napok keretében a 380 éves nagy múltú iskola testvérágáról a 150 éves tanítóképzőről. Erdélyi és anyaországi képzők és főiskolák (Kolozsvár, Udvarhely, Kézdivásárhely, Nagyvárad, Marosvásárhely, Kecskemét), valamint baráti iskolák küldöttségei (Gyulafehérvári Szeminárium, Soltvadkert, Csurgó, Gyomaendrőd, Debrecen) mindehhez jó partnereknek bizonyultak.

A tanítóképzők börszéje (május 17-én délelőtt) a Kollégium udvarán jó alkalom volt az iskolai küldöttségeknek arra, hogy megjelenítsék tevékenységük, tárgyi és szellemi bizonyítékait. A bemutatásokat követő érdeklődők csoportja meggyőződhetett róla, hogy képzőink az elkötelezett tanító- és óvodapedagógus-képzés, valamint az alkotó kísérletezés szinterei. Ezt igazolta ugyanaznap du. az a vitafórum is, amelynek témája önmagában is izgalmas és aktuális kérdés volt: Hogyan tovább tanítóképzés? Péntek János tanszékvezető, egyetemi tanár vezetésével napirendre kerültek a tanítóképző megoldásra váró problémái. Arról folyt a vita hogy milyen formában maradjon meg a jól bevált középiskolás tanító- és óvodapedagógus-képzés. Egy másik alternatívaként, legyen főiskola, de megújított programmal, sokkal több, jobban szervezett gyakorlattal. Esetleg legyen mind a kettő egymásra építve. Felmerült egy civilfórum létesítésének a lehetősége is, amely arra volna hivatott, hogy kiérlelt javaslataival a valós igényeknek megfelelően segítse az erdélyi magyar tanítóképzés mára kissé összekuszált vonalait.

A felnőttek tudományos ülésszaka (május 16.) mindössze három előadással, de mindenképpen emelte a rendezvény színvonalát. Dr. Sztrinkóné dr. Nagy Irén a Kecskeméti Tanítóképző Főiskola docense a „tanítói professzióról” értekezett. Nézete szerint a tanítóság nemcsak foglalkozást, hanem hitvallást is jelent, hiszen amit egy pedagógus vállalhat, az elsősorban az, hogy önmagát adja tanítványainak. Szabó Sándor a Csurgói Csokonai Vitéz Mihály Református Kollégium igazgatója, aki 10 éve sikeres rendezője a Kárpát-medencei Református Középiskolák Természettudományos Konferenciáinak, a keresztyén környezet pedagógiáról szólt. Nemrég jelent meg Csurgón a témáról írt érdekes, eredeti munkája abban a városban, ahol az 1934-es években tanítóképző is működött. Dominics Sándor, az iskola vendiákja, jelenleg tiszteletbeli professzora, nyugaton is elismert informatikus tudós a tanítás, az oktatás és az informatika viszonyát elemezte. Megemlítette az évfordulót jóval megelőző cikket a kollégium 2001-es évkönyvében (*Ünnepi előzetes*), ami szerinte azt bizonyítja, hogy az ősi Kollégium alaposan és idejében felkészült az ünnepre. Az ún. ”Web

oldalak” megjelenését a világhálón izgalmas, új lehetőségnek, egyben új kihívásnak tekinti a mai ifjúság számára.

Nagy várakozással tekintettünk az utolsó percben elkészült, de nagyon várt *Emlékkönyv*ünk bemutatására, amire a képzősök világtalálkozójának a napján (május 17.), az iskola új könyvtárában került sor. A szépszámú hallgatóság előtt Káli Király István a Mentor Kiadó igazgatója a munkát két jó csapat – a kollégiumi és a kiadói – eredményes együttműködésének nevezte. Kiemelte a „Műhelymunka” fejezetet, ami a képzős tanárok színvonalas munkáját dicséri. Nagy Pál irodalomtörténész, aki a szerkesztői és lektorálási munkákat végezte, többek között a kántortanítóképzés jelentőségéről beszélt. A több mint 250 oldalas könyv fő fejezetei: 72 oldalas történeti rész (közép és főiskola) Jeles tanárok, kiváló növendékek, Műhelymunka, Véndiákok visszaemlékezései és a Diákszemle. Emeli a könyv értékét a jeles írások mellett a szép fekete-fehér és színes képanyag, a történeti kronológia, táblázatok és térkép az iskola vonzasköréről. Ez utóbbi szinte az egész Kárpát-medencére kiterjedő gyűjtő-telepítő jelleg igazolása. Örökszép pedagógiai feladata volt és maradt a kollégiumi tantestületnek, hogy ebből a sokszínű ifjúságból iskolájához hűséges, vallási szellemben nevelt igazi enyedi diákokat varázsoljon. Juhász Albert vallástanár, képzőigazgató (1944–48) ezt igen találóan így fejezte ki: „Más a hang, de közös a dallam.”

A diák tudományos értekezlet 4 szekcióban, 7 vendégiskola diák résztvevőivel zajlott. Az ünneplő Kollégium nem véletlenül szervezte meg ezt a megmérettetést is, hiszen a tanítóképzőnek több mint 100 éves hagyománya van, az önképzőköri szabad iskola szervezésében és működtetésében. Valamikor a képző első kinevezett igazgatójának, Gáspár Jánosnak a nevét viselte a rendkívüli szakmai és lelki többletet nyújtó tanítóképzős önképzőkör. 1994-től a Kollégium diákjai és tanárai felújították ezt a munkát és kiváló eredményekkel vesznek részt a rendszeresen megtartott értekezleteken. A 22 dolgozat bemutatásának mindegyike sikernek számított. Kiemelkedtek Nagyenyed (Neves pedagógusok szekció) Apáczai Csere János, Kolozsvár (Pedagógia- lélektan és módszertan), Csurgó (Iskolatörténet) diákelőadói. A díjakat a Bethlen Gábor Kollégium és a Református tagozat valamint a Debreceni Ref. Kollégium biztosították.

Az ünnepség nem szűkölködött látványos és rendkívül tanulságos programokban. Sütő András, a kollégiumi képző legidősebb élő vendékiájának látogatása a zsúfolásig megtelt díszteremben, mély nyomokat hagyott a közönségben. Előadását olyan filmbemutatóval fűszerezte, amit ajándékba hozott az évfordulóra. Arról az alkotásról van szó, ami az 1970-es években készült és sokáig be volt tiltva, illetve el volt zárva Jilavan. Az író unokájával járja végig a Kollégiumot. Mesél neki csodálatos iskolájáról, miközben megelevenednek a régi, még nyitott folyosóval működő iskola legjellegzetesebb diákszokásai. Láthattunk cipóosztást, a tűzfelelősök munkáját, a purgálást, akkori diákszerelmeket és még sok érdekes mozzanatot a hajdani diákéletből. Mindezt a nemzet nagy írója, 75 évet meghaladott kora ellenére, fiatalos lendülettel és mély gondolatisággal elmondott szavakkal támasztotta alá. Befejezés-képpen jelenről, jövőről a hajdani és majdani Kollégiumról beszélt, arról, hogy végül

Rákóczi módjára kell megküzdenünk jogainkért, harcolnunk kell nyelvünkért, iskoláinkért, elkobzott egyházi vagyonainkért.

A kötetlenebb programok iránt is számos érdeklődő volt. Találkozás írókkal és költőkkel: Csépp Sándor, Király László, Zsigmond István, Sántha Attila saját műveikkel szórakoztatták a közönséget. Hollányi Juliánna vendiák, képzőművésznő gyönyörű kiállítása, a reneszánsz találkozó, gyerekrajz kiállítás, a Barcsay emlékmű leleplezése a Szentendreiek jelenlétében, a Bethlen Dokumentációs Könyvtár és az iskolai könyvtár érdekes iskolatörténeti kiállításai, a frissen végzett tanítóképzős vendiákok remek előadása, az ünnepi gálaműsor, a tanári sírok koszorúzása és az ünnepi istentisztelet vasárnap délelőtti programjai senkit nem hagytak unatkozni.

Ünnepünk egyik kiemelkedő szereplője volt a 91 éves Horváth Zoltánné Elekes Ida, aki vendiákja az 1917-ben alakult tanítónőképzőnek Enyeden, majd Udvarhelyen, és később tanárnője is a Kollégiumnak. Aktívan részt vett a 300, 350, 375 éves és természetesen a jelenlegi évfordulón. Emlékei könyvünkben is megjelentek, és amit a mai diákoknak és tanároknak is elmondott, ma is frissek és tanulságosak. Sok tanuló érdeklődött utólag is, hogy meglátogathatják-e és beszélgethetnek-e vele, hiszen olyan érdekesekeket mondott.

A csaknem négynapos rendezvény igazi megemlékező ünnepség volt, de egyben gazdag gondolatiságú fóruma is az erdélyi tanító és óvodapedagógusképzésnek. Üzenete a gyökerekről, a múlttól és hagyományokról ugyanúgy szól, mint a képzés ma is égető problémáiról. Mindehhez sikerült felnőnie a vendéglátó Bethlen Gábor Kollégium munkaközösségének és aktív nyugdíjasainak. Teljesítményüket hiba volna összemosni, vagy megnevezetteket éppen sztárként kiemelni, hiszen csaknem mindenki megtalálta a kellő pillanatban azt a lehetőséget, amivel hozzájárulhatott a sikerhez. Horváth István költő szavai ide illőek, mert a pedagógusi hitvallás szellemében fogantak: „Mennyit szolgálva értük tettem, anyyi leszek az emberekben.”